

ÚŽASNÁ JANE

JANE AUSTEN

ROZUM
a
CIT

PREROZPRAVILA JOANNA NADIN
ILUSTROVALA ÉGLANTINE CEULEMANS

JANE AUSTEN
ROZUM
a CIT

ÚŽASNÁ JANE

Ilustrovala Églantine Ceulemans

JANE AUSTEN
ROZUM
a
CIT

PREROZPÁVALA JOANNA NADIN
ILUSTROVALA ÉGLANTINE CEULEMANS
PRELOŽILA BARBORA VINCZEOVÁ

štonožka

Jane Austen's *Sense and Sensibility*
Text copyright © Joanna Nadin, 2020
Illustrations copyright © Églantine Ceulemans, 2020
First published in Great Britain in 2020 by Hodder and Stoughton
Translation © 2024 by Barbora Vinczeová
Slovak edition © 2024 by IKAR, a.s.
All rights reserved.

Z anglického originálu Jane Austen's *Sense and Sensibility*
(Hodder and Stoughton, London) preložila Barbora Vinczeová.
Redigovala Želmíra Čížová.
Korigovala Silvia Zubeková.
Technická redaktorka Helena Oleňová.
Vydalo vydavateľstvo IKAR, a.s. – Stonožka, Bratislava
v roku 2024 ako svoju 2 205. publikáciu v elektronickej podobe.
Sadzba a zalomenie do strán ITEM, spol. s r. o., Bratislava.

ISBN 978-80-551-9309-0

Román *Rozum a cit* Jane Austenovej prvýkrát vyšiel v roku 1811.

V regentskom období bola anglická spoločnosť prísne rozdelená na bohatých a chudobných a od žien sa očakával skorý vydaj.

Hrdinky tohto príbehu Elinor a Marianne možno majú pár vecí spoločných s modernými čitateľmi, no žili v úplne inom svete.

O Jane Austenovej a Anglicku v roku 1811 sa dozviete viac na konci knižky!

HLAVNÉ POSTAVY

PÁN HENRY DASHWOOD

Otec jedného syna
a troch dcér. Zomrie
pred začiatkom príbehu.

PANI DASHWOODOVÁ

Henryho druhá manželka
a milujúca matka troch dcér.

**SLEČNA MARIANNE
DASHWOODOVÁ**

Prostredná sestra.
Má romantickú dušu,
no často hrá divadielko.

**SLEČNA ELINOR
DASHWOODOVÁ**

Najstaršia z troch sestier
Dashwoodových,
je rozvážna a srdečná.

**SLEČNA MARGARET
DASHWOODOVÁ**

Najmladšia z trojice sestier.
Je vždy dobre naladená,
no občas naivná.

PÁN JOHN DASHWOOD

Nevlastný brat sestier Dashwoodových.
Lahko podlieha vplyvu svojej ženy.
Po otcovej smrti žije v sídle Norland.

PANI FANNY DASHWOODOVÁ

Johnova manželka. Je sebecká,
chamtivá a manipulatívna.

HENRY DASHWOOD

Malý syn Johna a Fanny.

PLUKOVNÍK BRANDON

Vážny, no súcitný muž.
Je starší ako sestry
Dashwoodové.

PÁN JOHN WILLOUGHBY

Príťažlivý, no lstivý
muž, ktorý skrýva
veľa tajomstiev.

PANI FERRARSOVÁ

Matka Fanny, Edwarda a Roberta.
Je arogantná a nepriateľská.

PÁN EDWARD FERRARS

Fannin brat. Má dobré srdce a je rozumný,
čím sa líši od zvyšku rodiny.

PÁN ROBERT FERRARS

Fannin brat. Mnohi ho považujú
za samofúbeho hlupáka.

SIR JOHN MIDDLETON

Bohatý bratranec pani Dashwoodovej. Žije v sídle Barton a umožní Dashwoodovcom nasťahovať sa do domu na jeho pozemku.

LADY MIDDLETONOVÁ

Manželka sira Johna. Zaujímajú ju najmä spoločenské postavenie. Je málovravná.

PANI JENNINGSOVÁ

Sesternica lady Middletonovej. Je plná života, miluje klebety a dohadzovanie.

PANI CHARLOTTE PALMEROVÁ

Najmladšia dcéra pani Jenningsovej. Je veselá a zhovorčivá.

PÁN THOMAS PALMER

Chladný a kyslý Charlottin manžel.

SLEČNA NANCY STEELOVÁ

Vzdialená sesternica pani Jenningsovej. Je pochabá a prostoreká.

SLEČNA LUCY STEELOVÁ

Vzdialená sesternica pani Jenningsovej. Pôsobí ako tichá a odmeraná osoba, je však veľmi zlomyseľná.

1. KAPITOLA

Kým pán Henry Dashwood žil, miloval všetky svoje deti rovnako.

Prvorodený John mal aspoň spočiatku srdce na správnom mieste, no ľahko podliehal vplyvu svojej ženy Fanny Dashwoodovej. Jej sebeckosť a chamtivosť sa rýchlo odrazili aj na ňom.

Najstaršia dcéra, rozumná Elinor, miernou povahou a múdrosťou často krotila svoju rozmarnú matku pani Dashwoodovú (Henryho druhú manželku a Johnovu macochu). Prostredná sestra Marianne bola romantička, čo ju takmer každý deň privádzalo buď k slzám, alebo k výbuchom radosti.

* JANE AUSTEN *

Najmladšia, trinásťročná Margaret v tomto veku považovala spoločenské pravidlá za čosi zvláštne. Najmä to, podľa ktorého po smrti otca, hoci ten ľúbil všetky svoje deti rovnako, prídu o všetok majetok – o ich milovaný domov Norland. Otec ho totiž musel zanechať Johnovi, a to len preto, lebo je muž, a teda akosi hodnejší dedičstva.

„Nie o ‚všetok‘ majetok,“ poznamenala Elinor.
„Každá zo sestier predsa dostane po tisíc libier.“

ROZUM A CIT

„A kto si nás potom vezme?“ namietla Marianne. „Veď sme v podstate žobráčky!“

Ich matka súhlasne povzdychla.

„Nie tak celkom,“ odvetila Elinor. „A aj tak som si myslela, že ‚pravú lásku‘ nezaujíma majetok ani spoločenské postavenie.“

„Asi máš pravdu,“ neochotne uznala Marianne, keď si spomenula na vlastné slová spred mesiacu. „Napriek tomu nie je fér, že naše sídlo skončí v Johnových rukách.“

* JANE AUSTEN *

„Veď to, keď navyše v Londýne už jedno má,“ súhlasila Margaret pri pomyslení na veľkú nespravodlivosť.

„Možno ho nebude chcieť,“ zamyslela sa Elinor a ako vždy, aj tentoraz obe sestry uzmierovala. „Alebo tu budeme môcť zostať, dokedy budeme chcieť. To by hádam bolo spravodlivé.“

John možno naozaj nechcel Norland, no nerozhodoval sa sám – slovo „spravodlivosť“ totiž v slovníku jeho manželky neexistovalo a drahá pani Dashwoodová s dcérami sa o tom čoskoro presvedčili.

2. KAPITOLA

Len čo sa Fanny dozvedela, že John zdedil Norland, rodina si zbalila kufre a nová pani domu sa doň s manželom aj rozmazaným synom Henrym ihneď vybrali. Fanny ho už nazývala ich „vidieckym sídlom“.

„Isteže, niečo musíme prerobiť,“ vyhlásila v hro-
kotajúcom koči na ceste z Londýna do Sussexu.
„Vynoviť tiež, pretože to sídlo je koniec koncov sta-
romódne. A ten prach! Veľmi by ma zaujímalo, kde
sa sluhovia celé dni povalujú.“

„Áno, drahá,“ prikývol John, hoci sa stratil
v myšlienkach o dedičstve a vôbec netušil, s čím

vlastne súhlasil. „Možno by som im mal pridať po ďalšej tisícke,“ premýšľal nahlas. „To by bolo veľkorysé, nie? Určite by to vyzeralo dobre.“

„Tisícku každej?“ Fanny zbledla. „Veď to by dostával náš drahý Henry o tri tisícky ročne menej! Vlastného syna by si okradol?“

ROZUM A CIT

John zneistel. „Keď to hovoríš takto...“ Znova sa zamyslel. „A čo tak po päťsto každej? Otec ma požiadal, aby som ich zabezpečil, keď tu už nebude.“

„Pravdepodobne nebol pri zmysloch, keď to povedal. Veď bol chorý. A čo by s tými peniazmi robili, keď sa presťahujú do skromnejšieho domu? Už nebudú potrebovať kone ani sluhov, a keď sa vydajú, komu pripadnú naše peniaze?“

„No, to máš asi pravdu,“ uznal John.

„Pravdaže mám.“

Ako vždy, aj teraz mala Fanny posledné slovo. O chvíľu koč zabočil na príjazdovú cestu k sídlu Norland a všetci cestujúci zmĺkli pri pohľade na zákonne nadobudnutý dom, hoci niekomu pripadal tento zákon nespravodlivý.

* JANE AUSTEN *

***

John, Fanny a Henry sa z príchodu do nového sídla tešili, no Dashwoodovci až takú radosť nemali. Prispel k tomu i fakt, že Fanny im svoj príchod vopred neohlásila.

„Vopred ohlásiť?“ zopakovala a podala dáždňik s rukavicami sluhovi, kým ďalší vnášali množstvo batožiny do domu. „Príchod do nášho sídla? Absurdné.“

Ak si to náhodou Dashwoodovci ešte neuvedomili, teraz už bolo nad slnko jasnejšie, že vo vlastnom sídle sa z nich stali hostia. Dokonca aj dobrosrdečná pani Dashwoodová, zhovievavá voči hlúposti (niekedy až znepokojivo veľkej), pri tolkej nespravodlivosti vybuchla. „Tá má ale guráž,“ vyprskla. „A sťažovať sa na prach!“

„Počula som, ako hovorí, že kvôli prachu chce zlikvidovať knižnicu!“ zvolala Marianne. „Ockove knihy!“ A rozplakala sa.

ROZUM A CIT

„Nemá Boha pri sebe,“ súhlasila Margaret a podala Marianne vreckovku.

Iba Elinor udržala hnev na uzde. „Nemá zmysel sa rozčuľovať,“ povedala pokojne. „Musíme sa zamyslieť a pohľadať si nový domov.“

Pani Dashwoodová aj Marianne po týchto slovách zhíkli, no bolo treba pozrieť sa pravde do očí. Keď si pani Dashwoodová osušila slzy, pustila sa do plánovania a nasledujúce dni všetkým rozprávala, ako by si predstavovala prijateľné sídlo.

Elinor znovu musela prebrať úlohu múdreho rodiča. „Mama, hovoríš naozaj o pekných domoch, lenže také si nemôžeme dovoliť. Musíme sa prikrývať takou perinou, na akú máme.“

„Ty asi chceš, aby sme žili v diere,“ namietla Marianne.

„Mne by to nevadilo,“ ozvala sa Margaret. „Radšej žiť v diere ako stráviť ďalšiu minútu s Fanny, a predstav si to dobrodružstvo!“

* JANE AUSTEN *

„Po žiadnom dobrodružstve netúžim,“ zakvílila Marianne. „Chcem svoj klavír! A svojho koňa!“

„Nie v diere,“ opravila ju pohotovo Elinor, „ale v domčeku.“

„Tam však nebude miesto pre koňa,“ namietala Marianne.

„To nie,“ uznala Elinor. „Ale môžeme viesť pohodlný život, a čo je najdôležitejšie, budeme spolu.“

Aspoň v tejto veci boli zajedno.

3. KAPITOLA

Elinor si stále prezerala kresby vhodných domov v nádeji, že matka všetky neodmietne. Fanny sa vtom ujala úlohy novej panej domu a vyhlásila, že zakrátko ich navštívi aj jeden z jej bratov.

„Ktorý?“ opýtala sa Elinor, ktorá sa dopočula, že neexistujú odlišnejší muži ako tí dvaja bratia.

„Edward,“ odvetila Fanny. „Niežeby na tom záležalo.“

Záležalo na tom – a poriadne. Edward Ferrars bol totiž celkom iný ako Robert (hlupák, čo sa rád prevádza) i jeho sestra Fanny. Tá akoby z oka vypadla svojej matke, milovala peniaze a túžila po